

SCIENCE PROBLEMS.UZ

ISSN: 2181-1342 (ONLINE)

№ 6 (3) - 2023

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОЦИАЛЬНО-ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES
AND SOCIAL SCIENCES

ЭЛЕКТРОН ЖУРНАЛ

ЭЛЕКТРОННЫЙ ЖУРНАЛ

ELECTRONIC JOURNAL

ISSN: 2181-1342 (Online)

Сайт: <https://scienceproblems.uz>

DOI: 10.47390/SP1342V3I6Y2023

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ
ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ**

№ 6 (3)-2023

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

ТОШКЕНТ-2023

БОШ МУҲАРРИР:

Исанова Феруза Тулқиновна

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:

07.00.00-ТАРИХ ФАНЛАРИ:

Юлдашев Анвар Эргашевич – тарих фанлари доктори, сиёсий фанлар номзоди, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Мавланов Уктам Махмасабирович – тарих фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Хазраткулов Абдор – тарих фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети.

08.00.00-ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ:

Карлибаева Рая Хожабаевна – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Худойқулов Садирдин Каримович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Азизов Шерзод Ўктамович – иқтисодиёт фанлари доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси Божхона институти;

Арабов Нурали Уралович – иқтисодиёт фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Холов Актам Хатамович – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Шадиева Дилдора Хамидовна – иқтисодиёт фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD), доцент в.б, Тошкент молия институти;

Шакаров Қулмат Аширович – иқтисодиёт фанлари номзоди, доцент, Тошкент ахборот технологиялари университети

09.00.00-ФАЛСАФА ФАНЛАРИ:

Ҳакимов Назар Ҳакимович – фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Яхшиликков Жўрабой – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат университети;

Ғайбуллаев Отабек Мухаммадиевич – фалсафа фанлари доктори, профессор, Самарқанд давлат чет тиллар институти;

Ҳошимхонов Мўмин – фалсафа фанлари доктори, доцент, Жиззах педагогика институти;

Носирходжаева Гулнора Абдукаҳхаровна – фалсафа фанлари номзоди, доцент, Тошкент давлат юридик университети.

10.00.00-ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Ахмедов Ойбек Сапорбаевич – филология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университети;

Кўчимов Шухрат Норқизилович – филология фанлари доктори, доцент, Тошкент давлат юридик университети;

Салахутдинова Мушарраф Исамутдиновна – филология фанлари номзоди, доцент, Самарқанд давлат университети;

Кучкаров Раҳман Урманович – филология фанлари номзоди, доцент в/б, Тошкент давлат юридик университети;

Юнусов Мансур Абдуллаевич – филология фанлари номзоди, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Саидов Улугбек Арипович – филология фанлари номзоди, доцент, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси.

12.00.00-ЮРИДИК ФАНЛАРИ:

Ахмедшаева Мавлюда Ахатовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Мухитдинова Фирюза Абдурашидовна – юридик фанлар доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Эсанова Замира Нормуратовна – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган юрист, Тошкент давлат юридик университети;

Ҳамроқулов Баҳодир Мамашарифович – юридик фанлар доктори, профессор в.б., Жаҳон иқтисодиёти ва дипломатия университети;

Зулфиқоров Шерзод Хуррамович – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Жамоат ҳавфсизлиги университети;

Хайитов Хушвақт Сапарбаевич – юридик фанлар доктори, профессор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Асадов Шавкат Ғайбуллаевич – юридик фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон Республикаси

Президенти ҳузуридаги Давлат бошқаруви академияси;

Сайдуллаев Шахзод Алиханович – юридик фанлар номзоди, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Амиров Зафар Актамович – юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши ҳузуридаги Судьялар олий мактаби

13.00.00-ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ:

Ҳашимова Дильдархон Уринбоевна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат юридик университети;

Ибрагимова Гулнора Хавазматовна – педагогика фанлари доктори, профессор, Тошкент давлат иқтисодиёт университети;

Закирова Феруза Махмудовна – педагогика фанлари доктори, Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги педагогик кадрларни қайта тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш тармоқ маркази;

Тайланова Шоҳида Зайниевна – педагогика фанлари доктори, доцент.

19.00.00-ПСИХОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Каримова Васида Маманосировна – психология фанлари доктори, профессор, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Ҳайитов Ойбек Эшбоевич – Жисмоний тарбия ва спорт бўйича мутахассисларни қайта тайёрлаш

ва малакасини ошириш институти, психология фанлари доктори, профессор

Умарова Навбаҳор Шокировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети, Амалий психология кафедраси мудири;

Атабаева Наргис Батировна – психология фанлари доктори, доцент, Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика университети;

Қодиров Обид Сафарович – психология фанлари доктори (PhD), Самарканд вилоят ИИБ Тиббиёт бўлими психологик хизмат бошлиғи.

22.00.00-СОЦИОЛОГИЯ ФАНЛАРИ:

Латипова Нодира Мухтаржановна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири;

Сеитов Азамат Пўлатович – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон миллий университети;

Содиқова Шоҳида Мархабоевна – социология фанлари доктори, профессор, Ўзбекистон халқаро ислом академияси

23.00.00-СИЁСИЙ ФАНЛАР

Назаров Насриддин Атакулович – сиёсий фанлар доктори, фалсафа фанлари доктори, профессор, Тошкент архитектура қурилиш институти;

Бўтаев Усмонжон Хайруллаевич – сиёсий фанлар доктори, доцент, Ўзбекистон миллий университети кафедра мудири.

ОАК Рўйхати

Мазкур журнал Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Олий аттестация комиссияси Раёсатининг 2022 йил 30 ноябрдаги 327/5-сон қарори билан тарих, иқтисодиёт, фалсафа, филология, юридик ва педагогика фанлари бўйича илмий даражалар бўйича диссертациялар асосий натижаларини чоп этиш тавсия этилган илмий нашрлар рўйхати (Рўйхатга) киритилган.

Crossref DOI:

Таҳририят Crossref DOI нинг расмий аъзоси ҳисобланади ва 10.47.390 DOI префиксига эга. Ҳар бир нашр ва илмий мақолага индивидуал Crossref DOI рақами берилади.

Google Scholar

Журнал Google Scholar (Академия) да индексацияланади.

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатига олинган.
Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият.

Таҳририят манзили:

Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил: scienceproblems.uz@gmail.com
Телеграм канал: https://t.me/scienceproblems_uz

МУНДАРИЖА

07.00.00 – ТАРИХ ФАНЛАРИ

<i>Аминов Хамидулла Абдирахимович -</i> БОБУР ДАВРИДАГИ САМАРҚАНД ШАЙХУЛИСЛОМИ	9-14
<i>Неъматов Рустам Абдуваид ўғли</i> ИЛК ЎРТА АСРЛАРДА ХОРАЗМДА КЕЧГАН ЭТНОМАДАНИЙ ЖАРАЁНЛАР	15-23
<i>Raxmanov Zafar Adilovich, Aloxunov Alisher Ahmadjonovich</i> FARG'ONA VODIYSI ARXEOLOGIK YODGORLIKLARI JOYLASHUV QONUNIYATLARI: TAHLIL VA MULOHAZALAR	23-32
<i>Мансуров Музаффаржон</i> СОВЕТ ИТТИФОҚИ ЙИЛЛАРИДА ЎЗБЕКИСТОНДА МАДАНИЙ ТУРИЗМНИНГ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСИДАГИ ЎРНИ ВА АҲАМИЯТИ	32-42
<i>Mirsoatova Sayyora Turg'unovna, Muhsiddinov Ahrorbek Mamurovich</i> FARG'ONA MEZOLIT VA NEOLIT DAVRI JAMOALARINI O'ZARO MADANIY ALOQALARI XUSUSIDA	43-48

08.00.00 – ИҚТИСОДИЁТ ФАНЛАРИ

<i>Kurpayanidi Konstantin Ivanovich</i> COVID-19 PANDEMIYASI OQIBATLARINI BARTARAF ETISH SHAROITIDA RAQAMLI TEKNOLOGIYALARNI JORIY ETISH MASALALARI	49-55
<i>Mexmonaliyev Ulug'bek Erkinjon o'g'li</i> КОМПАНИЯЛАР САМАРАЛИ БОШҚАРУВ ТИЗИМИДА ИЧКИ НАЗОРАТНИНГ О'РНИ	56-65
<i>Абдуллаева Зульфия Иззатовна</i> ФАКТОРЫ, ВЛИЯЮЩИЕ НА ПОВЕДЕНИЕ КЛИЕНТОВ ГОСТИНИЦ	66-74
<i>Алимова Муниса Юлчиевна</i> ҚИШЛОҚ АҲОЛИСИ ТУРМУШ ДАРАЖАСИГА ТАЪСИР ЭТУВЧИ ОМИЛЛАР ТАСНИФИ	75-80
<i>Абдиева Наргиза Шухратовна</i> ИЧКИ АУДИТДА ФИРИБГАРЛИК РИСКНИ АНИҚЛАШ ВА БАҲОЛАШ	81-91
<i>Тўхтасинова Дилдора Раҳмонбердиевна, Ахунова Маърифат Хакимовна</i> ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОНДА РАҚАМЛИ ҲАЁТ	92-97
<i>Tojimatov Izzatbek Ikromali o'g'li</i> BOZOR ISLOHOTLARI SHAROITIDA MOLIYAVIY HISOBOTLARNI SHAKLLANTIRISH MASALALARI	98-103
<i>Савинова Галина Анатольевна</i> ОТЛИЧИТЕЛЬНЫЕ ЧЕРТЫ МСФО И НСБУ И ИХ ВЛИЯНИЕ НА СОСТАВЛЕНИЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ	104-108
<i>Qodirov Sardorbek Isroiljon o'g'li</i> QURILISH SANOATI KORXONALARI FAOLIYATINI RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA RIVOJLANTIRISH MASALALARI	109-114

Урдушев Хамракул, Мавлянов Мажид, Эшанкулов Сирожиддин, Розиева Гулхаё
 АГРОКЛАСТЕРЛАР ВА УЛАРНИНГ РИВОЖЛАНИШИДА РАҚАМЛИ
 ТЕХНОЛОГИЯЛАРНИНГ ЎРНИ 115-125

Худаярова Хуршида Абдуназаровна
 ЎЗБЕКИСТОНДА ИННОВАЦИОН БАНК ХИЗМАТЛАРИНИ ЖОРИЙ ЭТИШ МУАММОЛАРИ
 ВА ИСТИҚБОЛЛАРИ 126-132

09.00.00 - ФАЛСАФА ФАНЛАРИ

Бойдадаев Абдуррохмон Толибжон ўғли
 РЕНЕССАНС ДАВРИДА ПАНТЕИСТИК ҚАРАШЛАРНИНГ ФАЛСАФИЙ ТАҲЛИЛИ..... 133-141

Аликулов Хусниддин Акбарович
 ҲОЗИРГИ ДАВРДА ГЛОБАЛ ЭКОЛОГИК ХАВФ-ХАТАР ВА НАНОТЕХНОЛОГИЯЛАР .142-151

Саидова Камола Усканбаевна
 РЕНЕССАНС ДАВРИ САНЪАТИ – ЖАҲОН МАДАНИЯТИ АЖРАЛМАС ҚИСМИ
 СИФАТИДА 152-156

Shirinov Anvar Qanoatovich
 MARKAZIY OSIYODA INSON TARAQQIYOTI SOHASIDAGI STRATEGIYALARNING IJTIMOIIY-
 FALSAFIY TAHLILI 157-162

Хасанов Бобуржон Хакимович
 ЖАМИЯТ ТАРАҚҚИЁТИДА ОММАВИЙ НОРОЗИЛИК ҲАРАКАТЛАРИНИ ОЛДИНИ
 ОЛИШНИНГ ҲОЖИВИЙ-МАҲКУРАВИЙ ХУСУСИЯТЛАРИ 163-167

Xodjayeva Fotima Nabixonovna
 AHMAD G'AZZOLIYNING "SAVONIH" ASARI HAQIDA QISQACHA TASNIF 168-172

10.00.00 - ФИЛОЛОГИЯ ФАНЛАРИ

Rustamova Shaxnoza Abduraximovna
 MATN, TARJIMA TURLARI VA TARJIMADA TARJIMON MAHORATINING O'RNI 173-180

Abdulloyeva Kamola Mirxon qizi
 MUALLIF DISKURSIV SHAXSI TUSHUNCHASI, STRUKTURASI VA RIVOJLANISH
 TENDENSIYALARI 181-191

Turg'unova Fazilat Rustam qizi
 PRAGMALINGVISTIKA NUQTAI NAZARIDAN SARLAVHA FUNKTSIYALARI 192-197

Saidov O'lmas Raxmatovich
 O'ZBEK TILI ISH YURITISH TERMINLARINING ETIMOLOGIK TAVSIFI 198-206

Xuramova Dildora Rahkmonkulovna, Axmedova Firuza Asrorovna
 O'ZBEKISTONDA TARJIMONLARNING TARJIMA USLUBINI BERILISHI XUSUSIDA 207-213

Ataboyev Isroiljon Mirza o'g'li
 MADANIYATLARARO SIYOSIY MAKONDA TAJOVUZKOR SALOHİYATGA EGA NUTQ
 TA'SIRINING USULLARI 214-219

<i>Murodova Nilufar Karomatovna</i> BLOGGERLIK FAOLIYATIDA MAHORAT MASALALARI	220-224
<i>Ochilova Hilola Husan qizi</i> XITOIY TILIDA NOMINALIZATSIYA HODISASI XUSUSIDA AYRIM MULOHAZALAR	225-229
<i>Kuvonov Zarifjon Maxsiddin o'g'li</i> NEMIS TILIGA CHET TILIDAN O'ZLASHAGAN SO'ZLARNING STRUKTURAL-SEMANTIK TADQIQI	230-238
<i>Yakubova Nilufar Egamberganovna</i> "MULLO NASRIDIN" – TURKIY MATBUOT TARIXIDA MUHIM HODISA	239-245
12.00.00 – ЮРИДИК ФАНЛАР	
<i>Абдуллаева Маликабону Эркин қизи</i> ХАЛҚ ТАЪЛИМИДА МАЪМУРИЙ БОШҚАРУВ ВА МЕХНАТ МУНОСАБАТЛАРИ БИЛАН БОҒЛИҚ КОРРУПЦИЯВИЙ ОМИЛЛАР ТАҲЛИЛИ	246-256
13.00.00 – ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ	
<i>Jumayev Rustam G'aniyevich</i> IJTIMOIY-GUMANITAR VA MUTAXASSISLIK FANLARNI INNOVATSION PEDAGOGIK TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA O'QITISH ORQALI TALABALARDA FUQAROLIK POZITSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	257-263
<i>Бозорова Муслима</i> ЭТНОПЕДАГОГИКА ТАЛАБА-ЁШЛАРДА ЎЗБЕКОНА МИЛЛИЙ ЎЗИГА ХОСЛИКНИ ШАКЛЛАНТИРИШ ВОСИТАСИ СИФАТИДА	264-270
<i>Samadova Sarvinoz Samad qizi</i> YOSHLARNI BAG'RIKENGLIK RUHIDA TARBIYALASHGA DOIR KOMPETENSIYALAR....	271-275
<i>Жўраев Воҳид Тожимаматович</i> РАҚАМЛАШТИРИШ ШАРОИТИДА ЗАМОНАВИЙ ТЕХНОЛОГИЯЛАР АСОСИДА ТАЪЛИМ МУАССАСАСИНИ БОШҚАРИШ.....	276-288
<i>Бозорова Назока</i> ИККИНЧИ ЖАҲОН УРУШИГА ОИД МАҲАЛЛИЙ МУЗЕЙ МАТЕРИАЛЛАРИ ЎҚУВЧИЛАРНИНГ ТАРБИЯВИЙ-ТАДҚИҚОТ ФАОЛИЯТИ ТАШКИЛ ЭТИШ ВОСИТАСИ СИФАТИДА	289-295
<i>Satvoldiyev Faxriddin Akbarali o'g'li</i> МАКТАВ О'QUVCHILARINI HUQUQIY TAFAKKURINI SHAKLLANTIRISH TEKNOLOGIYALARI BORASIDA EKSPERIMENT ISHLARINI TASHKIL ETISH VA NATIJALAR TAHLILI	296-301
<i>Sharipova Sitara Xaydarovna</i> OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA RUS TILI FANINI O'QITISHDA MUAMMOLI TA'LIMDAN FOYDALANISH	302-307
<i>Isag'aliyeva Sadafxon Muxammadaminovna</i> BIOLOGIYA O'QITISH SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA INTERFAOL USULLARNI QO'LLASH	308-312

<i>Umarov Abdusamat Abdumalikovich, Xojimurodova Mahliyoхon Kenjavoy qizi</i> OILA VA NIKOH SHAROITIDA AYOLLAR SPORTINING MUAMMOLARI	313-317
<i>Sulaymanova Dildora Nazarovna</i> LOYIHAGA ASOSLANGAN O'QITISH TEXNOLOGIYASINING MOHIYATI VA MAZMUNI...318-325	
<i>Ro'ziev Rustam Ro'zimurodovich</i> YONG'IN XAVFSIZLIGI MADANIYATI–ODDIYLIKDAN KOMILLIK SARI	326-330
<i>Акрамов Баходир</i> МАЛАКАЛИ ДАРВОЗАБОНЛАРНИ ЎЙИН ДАВОМИДА БАЖАРИЛАДИГАН ТЕХНИК- ТАКТИК ҲАРАКАТЛАРИ ТАҲЛИЛИ	331-336
<i>Anvarjonov Ahrorjon Ahadjon o'g'li</i> BO'LAJAK TARIXCHILARDA TARIX FALSAFASI VA UNING ZAMONAVIY KONSEPSIYALARIGA DOIR BILIMLARNI RIVOJLANTIRISH METODIKASI	337-342
<i>Umarov Bekzod Azizovich</i> RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA PEDAGOGLARNING PROFESSIONAL KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK MODELI	343-349
<i>Бекимбетова Дильфуза Оралбаевна</i> РАЗВИТИЕ ГРАЖДАНСКОГО ОБЩЕСТВА И ГОСУДАРСТВА В УЗБЕКИСТАНЕ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ	350-356

10.00.00- Филология фанлари

Murodova Nilufar Karomatovna
Hujjatli va xronikal filmlar
kinostudiyasi matbuot kotibi

BLOGGERLIK FAOLIYATIDA MAHORAT MASALALARI

Annotatsiya. Blogerlar ijodida jurnalistikaning turli vazifalarini birlashtirish hodisasi uchrab turadi, ya'ni ular rasmiy materiallarni kamroq sharhlaydilar. Ammo rasmiy OAV esa ulardan iqtiboslar keltirib turadi. Zamonaviy virtual jurnalistika uchun hozirda bu odatiy hol bo'lib qolgan. Bugungi kunda bir jurnalist ikki maqomda ish olib borishi tabiiy bo'lib qolmoqda, professional xodim va bloger. Albatta bu bir tomondan togri hamdir. Tadqiqotchi ushbu maqolada blogerlik faoliyatining muhim xususiyatlaridan biri content masalasiga alohida etabor qaratgan. Tezkor va xolis eng muhimi auditoriyani chalgitmaydigan, kop vaqt talab etilmaydigan qisqa, aniq matnlar bilan ishlash mahorati haqida ham so'z yuritgan.

Kalit so'zlar: blog, matn bilan ishlash, kasbiy mahorat, ijodkorlik, mas'uliyat.

Муродова Нилуфар Кароматовна
Пресс-секретарь студии документальных
и документальных фильмов

ПРОБЛЕМЫ С НАВЫКАМИ ВЕДЕНИЯ БЛОГА

Аннотация: В работе блогеров наблюдается феномен совмещения различных задач журналистики, то есть они меньше комментируют официальные материалы. Но официальные СМИ цитируют их. Для современной виртуальной журналистики это стало обычным делом. Сегодня для журналиста естественно работать в двух качествах: профессионального сотрудника и блогера. Конечно, это верно с одной стороны. В данной статье исследователь уделил особое внимание вопросу контента, одной из важных особенностей ведения блога. Также он рассказал об умении работать с короткими четкими текстами, которые не путают аудиторию и не требуют много времени.

Ключевые слова: блог, работа с текстом, профессиональные навыки, креативность, ответственность.

Murodova Nilufar Karomatovna
Press secretary of documentary
and documentary film studio

SKILL ISSUES IN BLOGGING

Abstract. In the work of bloggers, there is a phenomenon of combining various tasks of journalism, that is, they comment less on official materials. But the official mass media quotes from them. For modern virtual journalism, this has become commonplace. Today, it is natural for a journalist to work in two capacities: a professional employee and a blogger. Of course, this is true on the one hand. In this article, the researcher paid particular attention to the issue of content, one of the important features of blogging. He also talked about the ability to work with short, clear texts that do not confuse the audience and do not require a lot of time.

Key words: blog, work with text, professional skills, creativity, responsibility.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SP1342V3I6Y2023N29>

Zamonaviy dunyoda kasblar juda tez o'zgarib bormoqda, ba'zilari yo'qoladi, ularning o'rnini boshqalar egallaydi. Blog yuritish esa so'nggi 15 yil ichida mashhur bo'lgan eng yangi kasblardan biridir. Boshlang'ich maktabda o'qiyotgan ilg'or bolalar blogger bo'lishni orzu qiladi. O'smirlar maktabda matematikani o'rganishni xohlamaydilar, ular video o'yinlarni translatsiya qilishni afzal ko'rishadi. Blogger - bu onlayn kundalik, "blog" yuritadigan, unda muntazam ravishda yangi yozuvlarni nashr etadigan shaxs. Har kim internetda blog ochishi va istalgan mavzuda yozishi mumkin. Dunyoda allaqachon 2 milliard blogger bor, ular o'zlari va turmush tarzi, sayohat, go'zallik, avtomobillar, biznes, siyosat haqida postlar yozadilar va videolar yaratadilar. Tosh nomidan yozilgan blog bor. Va blog bor, ular kuchukchalarning fotosuratlarini nashr etadilar va ularni qandolat mahsulotlari bilan taqqoslashadi. [1; B.9-10] Har qanday onlayn kundalik odamlar unga qiziqish bildirar ekan, mavjud bo'ladi. Blog muvaffaqiyatining asosiy mezonini obunachilar soni, ya'ni uni muntazam o'qiydigan yoki ko'radigan odamlardir.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. AQSH va G'arbiy Yevropa olimlari bu faoliyat bilan faol ravishda keyingi 25-30 yildan beri shugullanmoqdalar. Tadqiqotchilar axborot texnologiyalarining inson ruhiyatiga ta'siri, kompyuter vositasidagi muloqot va internetdagi inson faoliyatining o'ziga xos jihatlari kabi masalalarga alohida e'tibor qaratishgan. Xususan, mass-media yordamidagi kommunikatsiyalar M. Kastels, J. Bodriyyar, P. Virilyo, E. Toffler, S. Jijek, U. Eko, J. Gitomer kabi olimlar tomonidan ilmiy-nazariy tadqiq etilgan. Mavzuning nazariy masalalari Youtube, Instagram, Telegram, Facebookda mavjud blogkanallar, OAV bozorida taraqqiyot tendensiyalari aks etgan bir qator xorijiy adabiyotlar orqali organilgan. Ular jumlasiga <https://t.me/xushnubek>, <https://t.me/Zafarbek Solijonov>, <https://t.me/davletovuz>, <https://t.me/yuristkadr>, https://t.me/the_bakiroo, <https://t.me/Davron Fayziev>, <https://t.me/nurbekalimov>, <https://t.me/makarenko channel> kabi Youtube, Instagram, Telegram, Facebookda mavjud blogkanallarni kiritish mumkin. Shuningdek, Sh. Qudratxo'jayev, K. Allamjonov, K. Bahriyev, X. Do'stmuhammadlarning OAVdagi publitsistik chiqishlari ham ahamiyatli.

Tadqiqotda qollanilgan metodikaning tavsifi. Tadqiqotlarimizda kuzatuv, blogkanallarni organish, solishtirish, tizimli tahlil, kontent analiz, sotsiologiyaviy tahlil usullaridan foydalanilgan. O'zbekistonda blogerlik faoliyati boyicha o'tkazilgan tadqiqotlarda asosan uning umumiy xususiyatlari organilgan va organilmoqda. Mamlakatimizda internet va blogerlik yonalishida N. Qosimova, B. Alimov, N. Murotova, G. Alimova, M. Nuriddinova ilmiy izlanish olib borishmoqda.

Muhokama. Blog yuritishni kasb deb hisoblash mumkinmi? Savolga javob berish uchun, keling, kasb nima ekanligini ko'rib chiqamiz.

Bu kasb:

Maxsus ko'nikmalarni talab qiladi, ya'ni ma'lumotni anglatadi;

Jamiyat tomonidan talab qilinadi;

Pullik;

Biz talab haqida aytdik: bloglar o'qiladi va ko'riladi, demak bloglar kerak. Blog yuritishda qanday maxsus qobiliyatlar haqida gapirish mumkin? Aslida, bir necha ming izdoshlari bo'lgan blogger sizga video va suratga olish texnikasi haqida aytib berishi mumkin. Shuningdek,

chiroqni qanday qilib to'g'ri qo'yish, uni o'rnatish, o'z auditoriyasini qiziqtirgan masalani malakali va qiziqarli ochib berish haqida yaxshi ko'nikmalarga ega. U marketing, dizayn va kopirayterlik sohalarida bilimga ega. Shuning uchun, har bir birinchi muvaffaqiyatli blogger bo'lishi mumkin degan taassurot noto'g'ri. Blog yuritish qiyin ish. Mashhur bloggerlarning fikricha, dastlab blog hech qanday daromad keltirmaydi. O'z mavzusini topib, chiroyli, sifatli va tegishli kontent yaratishga muvaffaq bo'lgan bloggerlar 2-3 yillik mashaqqatli mehnatdan so'ng reklama daromadiga ishonishlari mumkin. Shuning uchun, umuman olganda, agar muallif bu masalani jiddiy qabul qilsa va o'z blogi orqali pul ishlashni rejalashtirsa, blog yuritish kasb ta'rifi kiradi.

Natijalar. Bloggerlar nafaqat ular haqida gapiradigan mavzular, balki taqdim etish formati bo'yicha ham bo'linadi. Agar siz blogger bo'lishni rejalashtirmoqchi bo'lsangiz, hozirda eng mashhur bo'lgan bir nechta platformalar va formatlar mavjud:

- Videobloglar (vloglar). Ular Youtube -da joylashtirilgan. Vlog muallifi videolar, kliplar, onlayn translyatsiyalar yoki oqimlarni suratga oladi - ekran yozuvi. Vloggingning o'ziga xos xususiyati shundaki, videoni qayta ishlash o'zini suratga olishdan bir necha barobar ko'proq vaqt talab qilishi mumkin.

- Matnli blog. Blogning asosiy mazmuni maqolalardir. Xabarlar ijtimoiy tarmoqlarda (Livejournal, Vkontakte, Facebook va boshqalar) yoki maxsus blog saytida (Blogger, Medium, Tilda) chop etilishi mumkin.

- Fotoblog. Blog muallifi asosiy e'tiborni chiroyli tasvirlarga qaratadi - fotosuratlar yoki o'z rasmlari. Bunday bloglarni saqlash qulay Instagram, Pinterest, Tumblr.

- Mikrobloglar. Muallif 140 ga yaqin belgilardan iborat qisqa eslatmalar, iqtiboslar, aforizmlar, yangiliklar sarlavhalarini nashr etadi. Twitter mikrobloglar uchun eng mashhur xizmatga aylandi. Juda mashhur bloggerlar bir vaqtning o'zida bir nechta saytlarda ishlaydigan mumkin. [3: B. 250-272] Misol uchun, rossiyalik blogger Ilya Varlamov, jamoat arbobi, tadbirkor va jurnalist, ko'p sayohat qilib, shaharni obodonlashtirish haqida yozadi, Youtube, Instagram, Livejournal, Telegram, Twitter, Vkontakte va o'z veb-saytida kanal olib boradi.

Blogger bo'lish faqat o'z tajribangiz bilan boyitilgan noyob kontent yaratish demakdir. Ushbu noyob nuqtai nazar uchun Internet foydalanuvchilari bloggerlarni yaxshi ko'radilar. Ijtimoiy tarmoqlarni boshqaradigan va ularni olingan fotosuratlar, videolar va maqolalar bilan to'ldirishdan tortinmaydigan blogger va SMM mutaxassisi o'rtasidagi farq ham shunda. [9: B. 150-156]

Blogger bo'lishning ijobiy va salbiy tomonlari mavjud. Blogging asosiy ish bilan birlashtirilishi mumkin. To'g'ri, blogning muvaffaqiyatli rivojlanishi bilan muallif qiyin tanlovga duch keladi - oddiy ish yoki blog?

Ijobiy tomonlari esa quyidagilarda namoyon bo'ladi:

- Blog yuritish - bu ish va sevimli mashg'ulotni birga hamohanglikda olib borish deganidir;
- Barter shartnomalari blogger reklama qilishga tayyor bo'lgan mahsulotlarni bepul beradi: kosmetika va tagliklardan tortib, mashina va sayohatlargacha;
- Moslashuvchan va qulay ish vaqti;
- Bo'ysinadigan rahbarning yo'qligi;

Shu bilan birga ushbu faoliyat turi kamchiliklardan ham holi emas:

- Ish vaqtining tartibsizligi;

- Boshqa kasblardan farqli o'laroq, blog 2-3 yillik bepul ishlashni talab qiladi;
- Ular reklama uchun pul to'lamasliklari va mijoz shartnomani buzishi xavfi;
- Daromadlarning beqarorligi.

Zamonaviy blogger uchun muhim bo'lgan bir nechta muhim fazilatlarni ta'kidlash mumkin:

- **Ijodkorlik.** Muntazam ravishda qiziqarli kontent yaratish juda qiyin. Har kuni yangi g'oyalar xayolga kelishi kerak. Bundan tashqari, doimiy ravishda yangi formatlarni ishlab chiqish va qo'llash muhimdir.

- **Muloqot.** Blog - bu sizning auditoriyangiz bilan doimiy muloqotdir. Sasha Spilberg aytganidek: " *Siz shaffof bo'lishingiz kerak* ". Yomon kayfiyat yoki bosh og'rig'i? Buni tomoshabinlar bilan baham ko'rish kerak. Introvert va muloqot qilmaydigan bloggerlar kamdan-kam hollarda katta muvaffaqiyatlarga erishadilar.

- **Qat'iyat va qat'iyatlilik.** Yaxshi fikrni o'ylab topishning o'zi etarli emas. Shu bilan birga u qiziqarli tarzda taqdim etilishi ham kerak. Rasmga tushirish, tahrirlash, skript yozish, fotosuratlarini tahrirlash va qiziqarli maqolalar tayyorlash juda ko'p vaqtni oladi. Va yuqorida aytib o'tganimizdek, kontent muntazam ravishda yaratilishi kerak. Aks holda, siz tezda radardan g'oyib bo'lishingiz mumkin. [11: Blog.xabar.uz sayti Vikipediya.ru sayti]

Ammo blogger nafaqat mustaqil ijodkor. Kasbda pul ishlash uchun u foydali sheriklik dasturlarida qatnashish va reklama sotish uchun tadbirkorlik qobiliyatiga ega bo'lishi kerak.

Agar bloggerlik kasb bo'lsa, u qayerda o'rgatiladi?

Universitet va kollejlarda blog yuritish o'qitilmaydi. Siz birovning tajribasini muntazam ravishda mashq qilib, o'rganib, faqat o'zingiz kasbni egallashingiz mumkin. Vakolatli kontent ishlab chiqaruvchisi Internetda tomoshabinlar orasida mashhur bo'lish uchun bir qator vakolatlarga ega bo'lishi kerak.

Blogger uchun foydali bilim:

- **SEO optimallashtirish.** Blog qidiruv natijalarida ko'rinishi kerak.
- **SMM.** Ijtimoiy tarmoqlarda reklama qilish xususiyatlarini bilmasdan ham ajralmas.
- **Grafik dizayn.** Siz videolar uchun yorqin qopqoqlarni yasash, fotosuratlarini qayta ishlash va hokazolarni yaratishingiz kerak.

- **Boshqaruv.** Blog kattalashganda, odatda jamoaga turli mutaxassislar qo'shiladi: maqsadshunoslar, mualliflar, ishlab chiqaruvchilar, sotuvchilar va boshqalar. Siz ularni boshqarishingiz kerak.

- **Kopirayterlik.** Bu, ayniqsa, matn bilan ishlaydiganlar uchun juda muhimdir. Ammo YouTube bloggerlariga kopirayterlik qobiliyati ham kerak. Axir ular ijtimoiy tarmoqlarda tomoshabinlar bilan muloqot qila olishlari, videolar uchun skriptlar yozishlari, qiziqarli tavsiflar va jozibali sarlavhalar yozishlari kerak.

Lekin blogger uchun eng muhimi o'z mavzusida mutaxassis bo'lishdir. U gapirayotgan sohani tushunish juda yaxshi. Yuzaki bilim hech kimni qiziqirtirmaydi.

Xulosa. Bloger faoliyatida mahorat muhim o'rin egallaydi. U avvalo, mavzu tanlay olish, so'ngra tanlangan mavzuni a'lo darajada yoritib berishga tajribasi bo'lishi lozim. O'zbek blogerlarining telegram ijtimoiy tarmog'idagi postlariga nazar tashlaydigan bo'lsak, kimdir qisqa, kimdir kengroq xabarlar berib boradi. Misol uchun, davletovuz telegram kanalida muallif imkon boricha qisqa blogpostlar e'lon qilib boradi. Bundagi mahorat mavzuning mazmunini shu kichkina postga sig'dirishda yaqqol namoyon bo'ladi. Blogning o'ziga xosligini xarakterlab,

I.B. Aleksandrova shunday deb yozadi: «Blog (tarmoqdagi jurnal) ommaviy kommunikasiyaning qiziq bir turidir. Blogning janr belgilari noaniq. Bir tomondan, u an'anaviy kundalikning belgilariga ega, ko'ngil izhoriga o'xshaydi, ikkinchi tomondan, bu shunday yozuvki, muallif uni katta auditoriya o'qishining tarafdoridir». Bloger o'zi tayyorlagan axborotni odatda rasmiy nashr maqomiga ega bo'lmagan kundaligida e'lon qiladi, bu esa unga o'z shaxsiy fikrini ochiq tarzda aytishga imkoniyat yaratadi.

Bloger voqelikni o'z ko'zi bilan ko'rib yozgani o'quvchida blogpostga nisbatan ishonchni oshiradi. Shu bilan birga blogerga ham. O'quvchi bugungi mediamaydonda "urchib" ketgan blog-kanallarning rasmiy yoki norasmiy, ishonchli yoxud ishonchsizligining farqiga deyarli bormaydi. Buni faqatgina blogerning saviyasi va u berayotgan aniq axborot bilan aniqlash mumkin.

Internet jurnalistikaning bir turi sifatida mediamaydonga kirib kelgan blogerlik ijtimoiy hayotda shu darajada rivojlanib ketdiki, jamoatchilik blogerni jurnalistdan ham yuqori o'ringa qo'ya boshladi. Fuqarolar nazdida muammoning yechimi blogerdadek ko'rinsa boshladi. Yuqoridagilar sabab bu faoliyatga alohida mavzu sifatida qarash boshlandi, shuningdek, blogerlik alohida soha sifatida o'qitiladigan bo'ldi.

Адабиётлар/Литература/References:

1. Dev Vayner "Garvard Universiteti bloglari: blogni nima blog qiladi" (2003 yil 23 may) nomli maqolasi. [Blog.xabar.uz](http://blog.xabar.uz) sayti Vikipediya.ru sayti
2. Свик В. Л. Введение в журналистику. Учебное пособие. – М., 2018. – С.
3. Кастелс М. Галлактика интернет. – М., 2004. – 325с; Бодрияр Ж. Общество потребления. – М. 2019. – 272s.,
4. Бодрияр Ж. Симукляр и симулясия. – СПб., 2015. – 240с.: Тоффлер Э. Третья волна. – М., 1999
5. Гитомер Дж. Бизнес в социалнх сетях. СПб.: Питер, 2013
6. Кастелс М. Информационная эпоха. – М., 2000.
7. С. Жижек. Добро пожаловат в пустыню Реального (рус.)англ.. М., 2002. – 160s.
8. У. Эко – От Интернета к Гутенбергу. Текст и гипертекст. Отрвки из публичной лекции на экономическом факультете МГУ. 20.05.1998 ва бошқ.
9. N.Murotova va b., Onlayn jurnalistika va mediada yangi trendlar. T.: "O'zbekiston". 2019. – B. 333.
10. <http://uzhurriyat.uz/2020/05/13/Maydon-keng-tanlashda-shoshmagan-yutadi/1>

SCIENCEPROBLEMS.UZ

ИЖТИМОЙ-ГУМАНИТАР ФАНЛАРНИНГ ДОЛЗАРБ МУАММОЛАРИ

№ 6 (3) – 2023

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

Ижтимоий-гуманитар фанларнинг долзарб муаммолари электрон журнали 2020 йил 6 август куни 1368-сонли гувоҳнома билан давлат рўйхатиغا олинган.

Муассис: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” масъулияти чекланган жамият

Таҳририят манзили:

100070. Тошкент шаҳри, Яккасарой тумани, Кичик Бешёғоч кўчаси, 70/10-уй. Электрон манзил:

scienceproblems.uz@gmail.com

Боғланиш учун телефонлар:

(99) 602-09-84 (telegram).